

Minister Klimatu i Środowiska

DPN-WEP.050.10.2025.SG
3994098.16122973.12996769
Warszawa, 08-10-2025

Dotyczy odpowiedzi na interpelację posła Marka Matuszewskiego nr K10INT12256

Temat: działania na rzecz zmniejszenia emisji dwutlenku węgla w miastach oraz poprawy jakości powietrza w Polsce

Pan Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

Poniżej uprzejmie przekazuję odpowiedź na interpelację nr K10INT12256 w zakresie właściwości Ministra Klimatu i Środowiska.

Pytanie nr 1.

Jakie konkretne działania Ministerstwo Klimatu i Środowiska planuje podjąć w celu zmniejszenia emisji CO₂ w miastach do 2030 roku?

Planowane działania dotyczą m.in. wsparcia wymiany pieców wysokoemisyjnych, rozwoju transportu niskoemisyjnego oraz wsparcia działań adaptacyjnych do zmian klimatu w miastach. Szczegółowe informacje w tym zakresie zamieszczono w poniższych odpowiedziach na pytania od 2 do 5.

Pytanie nr 2.

Jakie środki zostaną przeznaczone na wymianę pieców w miastach, w szczególności w tzw. „strefach smogowych”, w najbliższych latach?

Jednym z koniecznych do wykonania działań związanych z poprawą stanu jakości powietrza jest wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w sektorze bytowo-komunalnym na niskoemisyjne urządzenia grzewcze. Narzędzia wsparcia wymiany wysokoemisyjnych pieców i termomodernizacji budynków zależne są od grupy docelowej i określonych efektów ekologicznych i rzeczowych, w ramach których programy są finansowane.

Aktualnie realizowane są programy dotacyjne zależnie od beneficjenta końcowego wsparcia.

1. Budynki wielorodzinne lub budynki użyteczności publicznej

Program TERMO przeznaczony jest m. in. dla wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, jednostek samorządu terytorialnego, towarzystw budownictwa społecznego, społecznych inicjatyw mieszkaniowych, spółek prawa handlowego oraz osób fizycznych.

Program TERMO ma przyczynić się do poprawy efektywności energetycznej budynków wielolokalowych oraz wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. W programie udostępniane są różne formy dofinansowań - premie lub granty na przedsięwzięcia remontowe, termomodernizacyjne i OZE. Źródłem finansowania premii są środki pochodzące z Funduszu Termomodernizacji i Remontów, którymi rozporządza Minister Finansów i Gospodarki, na podstawie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków¹.

Obsługa inwestycji w 2026 r. obejmie przyjmowanie wniosków o wsparcie, przyznawanie grantów oraz wypłaty środków beneficjentom. W 2026 r. planowane jest zakończenie realizacji inwestycji i osiągnięcie wskaźnika dla inwestycji - instalacja odnawialnych źródeł energii i termomodernizacja w 10 885 budynkach wielorodzinnych, oraz wykorzystanie całej alokacji inwestycji, wynoszącej obecnie 240 mln euro. W zakresie inwestycji, w ramach programu TERMO planowana kwota wypłat w 2026 r. z przeznaczeniem na granty wynosi 982 009 578,00 zł.

Aktualnie przyjmowanie wniosków zostało zawieszono ze względu na wyczerpanie alokacji finansowej, a wznowienie naboru nastąpi po przywróceniu dostępności środków.

2. Budynki mieszkalne, jednorodzinne

Głównymi, realizowanymi obecnie programami wsparcia procesu wymiany kotłów pozaklasowych na niskoemisyjne źródła ciepła są Program Priorytetowy „Czyste Powietrze” (PPCP) i Program Stop Smog.

Program „Stop Smog” przeznaczony jest dla właścicieli lub współwłaścicieli domów jednorodzinnych, którzy mieszkają na terenach objętych uchwałą antysmogową i spełniają kryteria dochodowe dotyczące ubóstwa energetycznego. W Programie Stop Smog, do końca 2024 r. zostało podpisanych 14 porozumień – z gminami (Skawina, Sucha Beskidzka, Pszczyna, Niepołomice, Tuchów, Sosnowiec, Raszyn, Kraków, Kalwaria Zebrzydowska, Warszawa, Gdańsk, Opinogóra, Rzeszów) oraz zagłębiowsko-górnośląską metropolią, która skupia 11 gmin (Będzin, Bieruń, Bobrowniki, Gierałtowiec, Sońcownicze, Mysłowice, Bytom, Dąbrowa Górnicza, Katowice, Tychy, Zabrze). Łączna kwota zawartych porozumień to 63 826 411,13 zł (w tym 50 626 094,28 zł budżetu państwa, wkład własny gmin 13 200 316,85 zł) – na realizację 965 przedsięwzięć niskoemisyjnych. Ostatnie transze środków trafią do gmin po zakończeniu realizacji porozumień do połowy 2026 roku.

PPCP realizowany od 2018 roku jest głównym programem poprawiającym jakość powietrza oraz zmniejszającym emisję gazów cieplarnianych poprzez wymianę wysokoemisyjnych źródeł ciepła oraz poprawę efektywności energetycznej jednorodzinnych budynków mieszkalnych.

PPCP wspiera finansowo wymianę bezklasowych źródeł ciepła na niskoemisyjne źródło ciepła (m.in. pompy ciepła, kotły na pelet, kotły zgazowujące drewno, podłączenie do sieci ciepłowniczej, ogrzewanie elektryczne wraz z instalacją centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, wentylacją mechaniczną z odzyskiem ciepła) oraz termomodernizację jednorodzinnych budynków mieszkalnych (ocieplenie ścian, stropów, podłóg, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej).

¹ Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. 2024 r. poz. 1446 z późn. zm.)

Budżet Programu w 2025 roku oparty został o środki pochodzące z Funduszu Modernizacyjnego w kwocie 10 mld zł, które będą wydatkowane zgodnie z realizacją przedsięwzięć przez beneficjentów w naborze uruchomionym 31 marca br.

Kolejną planowaną alokacją finansową wspierającą wymianę wysokoemisyjnych kotłów na paliwa stałe i podnoszenie efektywności energetycznej jest Społeczny Fundusz Klimatyczny (SFK). Jest to nowy instrument finansowy, którego celem nadrzędnym ma być łagodzenie społeczno-ekonomicznych skutków transformacji energetycznej, zwłaszcza dla najbardziej wrażliwych gospodarstw domowych i mikroprzedsiębiorstw.

Polska będzie największym beneficjentem Społecznego Funduszu Klimatycznego, w ramach którego może otrzymać ponad 11 mld euro. Warunkiem uzyskania wsparcia z SFK jest przygotowanie Planu społeczno-klimatycznego zawierającego wykaz działań, które państwa zamierzają objąć finansowaniem w ramach Funduszu. Prowadzone są intensywne prace w zakresie przygotowania Planu, który musi zostać przekazany do Komisji Europejskiej. W Polsce prace w tym zakresie koordynuje Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFiPR). Natomiast Ministerstwo Klimatu i Środowiska jest jednym z resortów, obok Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Rozwoju i Technologii oraz Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, bezpośrednio zaangażowanych w prace nad Planem Społeczno-Klimatycznym.

Pytanie nr 3.

Czy Ministerstwo planuje rozwój transportu publicznego o niskiej emisji, takiego jak autobusy elektryczne i tramwaje, w średnich i dużych miastach?

Rozwój transportu publicznego jest priorytetowym działaniem Ministra Klimatu i Środowiska. Obecnie działania te są finansowane w ramach Programu Zielony Transport Publiczny realizowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz KPO E1.1.2 Zero- i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy), realizowanego przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych.

Jak do tej pory, największe środki zostały przeznaczone na dofinansowanie zakupu ekologicznej komunikacji miejskiej w całej Polsce w ramach Programu Zielony Transport Publiczny, który funkcjonuje od 2021 r. Program ma szczególne znaczenie rozwojowe dla mniejszych ośrodków, w których skala inwestycji infrastrukturalnych oraz mobilność mieszkańców nie jest tak dynamiczna jak w wielkich aglomeracjach.

W ramach trzech naborów programu Zielony Transport Publiczny zostało zawarte 213 umów – co stanowi realne wsparcie dla samorządów na zakup autobusów zeroemisyjnych. Dofinansowane zostało 1468 pojazdów łącznie, w tym 1221 autobusów elektrycznych, 214 autobusów wodorowych i 33 trolejbusy, a wartość podpisanych umów przekroczyła 3,9 miliarda złotych. Powstało również 1061 punktów ładowania oraz 1 stacja wodoru.

Łącznie NFOŚiGW wsparł zakup ekologicznego transportu publicznego w 114 miastach, a środki pochodziły z różnych źródeł finansowania. Tylko ze środków KPO NFOŚiGW przeznaczył 3 miliardy 300 milionów złotych na rozwój ekologicznego transportu publicznego w 70 polskich miastach.

Już dziś po polskich drogach jeździ 290 nowoczesnych autobusów zeroemisyjnych, a kolejne będą sukcesywnie oddawane do eksploatacji do 2026 roku. Ponadto, ze środków części bezzwrotnej pochodzącej z Krajowego Planu Odbudowy realizowana jest inwestycja E1.1.2 Zero- i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy), w ramach której dofinansowany zostanie zakup ponad 216 autobusów zeroemisyjnych do obsługi ruchu regionalnego i lokalnego wraz z budową niezbędnej infrastruktury ładowania bądź tankowania wodoru.

14 marca 2024 r. Centrum Unijnych Projektów Transportowych rozstrzygnęło I nabór na dofinansowanie zakupu 207 niskoemisyjnych i zeroemisyjnych autobusów dla 26 jednostek samorządu terytorialnego i ich związków. W celu realizacji kamienia milowego zapisanego w Krajowym Planie Odbudowy, tj. zakupu 579 pojazdów, niezbędne było ogłoszenie II i III naboru. Realizacja inwestycji zakończy się w 2026 r.

Należy podkreślić, że jest planowana kontynuacja działań i dalsze wspieranie rozwoju zeroemisyjnej komunikacji miejskiej oraz rozszerzenie zakresu działań wspierających o komunikację międzymiastową.

Pytanie nr 4.

Jakie wsparcie przewidziane jest dla samorządów w zakresie tworzenia zielonych przestrzeni (parki, ogrody, tereny rekreacyjne) oraz wprowadzania zielonych dachów?

Miasta o liczbie mieszkańców równej lub większej niż 20 tys. osób są zobowiązane do opracowania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu (MPA), w tym koncepcji zazieleniania miasta – przesądzają o tym przepisy znowelizowanej ustawy – Prawo ochrony środowiska. Obecnie przygotowany jest projekt rozporządzenia określający system monitorowania skuteczności wdrażania tych dokumentów, zawierający m.in. wskaźniki i mierniki dla zieleni.

Wdrożony został projekt pn. „Wsparcie działań adaptacyjnych dla Polski Wschodniej”. Jest to program szkoleniowo-doradczy dla urzędników z miast tego obszaru, realizowany w celu zapewnienia wysokiej jakości i skuteczności tworzonych MPA oraz realizowanych później inwestycji adaptacyjnych.

Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy zaktualizuje podręcznik adaptacji dla miast. Dokument zostanie uzupełniony o zagadnienia wynikające ze wspomnianych zmian prawnych. Ponadto opracowana zostanie aktualizacja przewodnika pt. „Przyrodniczo-klimatyczne wskaźniki zrównoważonego rozwoju miast”, obejmująca instrukcję liczenia mierników oraz wskaźników zawartych w rozporządzeniu.

Obecnie przygotowana jest Krajowa Strategia Adaptacji i Plan działań adaptacyjnych, będące zapisem polityki adaptacyjnej kraju. W jej przygotowanie zaangażowane będą też samorządy.

Ponadto, nasze ministerstwo, z udziałem przedstawicieli samorządów, przygotowało zmianę prawa w zakresie zwiększenia ochrony terenów zieleni, odnoszącą się również do obszarów miejskich.

Przygotowywany jest też Krajowy plan odbudowy zasobów przyrodniczych, odnoszący się m.in. do ekosystemów miejskich. Inicjatywa ta służy intensyfikacji działań przeciwdziałających zmniejszaniu się powierzchni miejskich terenów zieleni.

Zostały również zaprogramowane środki dla miast na opracowanie MPA, wdrażanie inwestycji adaptacyjnych i realizację projektów edukacyjnych:

1. opracowanie MPA:
 - program FEnIKS 2021–2027 – obecny nabór obejmuje 10 mln zł i jest prowadzony do 31.12;
 - program FEPW 2021-2027 – najbliższy nabór obejmie 3 mln zł i będzie prowadzony w terminie od 16.02 do 16.04.2026 r.;
2. wdrażanie inwestycji adaptacyjnych (zielono-niebieskiej infrastruktury, w tym również zielonych przestrzeni):
 - program FEnIKS 2021–2027:

- obecny nabór dla miast dużych obejmuje 500 mln zł i jest prowadzony do 27.02.2026 r.,
 - obecny nabór dla miast średnich obejmuje 500 mln zł i jest prowadzony do 30.04.2026 r.;
 - program FEPW 2021-2027 – najbliższy nabór o objętości 210 mln zł i będzie prowadzony w terminie 15.12-16.04.2026 r.;
3. realizacja projektów edukacyjnych (w ramach FEnIKS 2021-2027) – dla samorządów, organizacji pozarządowych i ich partnerstw, dotyczący edukacji klimatycznej w szkołach, w tym komponentu infrastrukturalnego – obecny nabór obejmuje 30 mln zł i trwa do 30.01. 2026 r.

Zielone dachy nie stanowią odrębnej kategorii wsparcia, ale wydatki na ich budowę są kwalifikowalne w ramach inwestycji adaptacyjnych.

Pytanie nr 5.

Czy Ministerstwo rozważa wprowadzenie bardziej rygorystycznych norm emisji CO₂ dla przemysłu oraz firm energetycznych, aby ograniczyć ich wpływ na środowisko?

Obowiązujące w Polsce przepisy w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, w tym CO₂ wynikają bezpośrednio z regulacji unijnych. Polska nie posiada odrębnych, niezależnych przepisów w tym zakresie, a obowiązujące cele i mechanizmy są bezpośrednią implementacją prawa UE. W ramach europejskiej polityki klimatycznej funkcjonują dwa główne narzędzia redukcji emisji gazów cieplarnianych, tj. Europejski system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (EU ETS) oraz wysiłki redukcyjne w tzw. sektorach non-ETS.

W systemie EU ETS ustalany jest ogólny pułap emisji dla całej Unii Europejskiej, który jest stopniowo obniżany, a podmioty objęte systemem muszą posiadać odpowiednią liczbę uprawnień do emisji w celu jej rozliczenia. System nie zakłada limitów emisji dla poszczególnych państw członkowskich, a tym bardziej dla poszczególnych instalacji, w tym zakładów przemysłowych i energetycznych.

Krajowe cele redukcyjne wyznaczone zostały natomiast w ramach sektorów non-ETS. Pod tym pojęciem rozumie się sektory, które nie są objęte systemem EU ETS: transport, rolnictwo, odpady, sektor komunalno-bytowy z budynkami, małymi źródłami, gospodarstwami domowymi, usługami itp. oraz drobny przemysł.

Zaostrzenie regulacji dotyczących emisji CO₂ w Polsce ponad wyśrubowane już wymagania UE wiązałoby się z utratą konkurencyjności przedsiębiorstw oraz pogłębieniem zjawiska ubóstwa energetycznego.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM